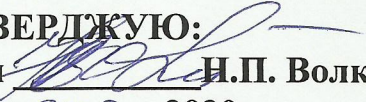

УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ АЛЬФРЕДА НОБЕЛЯ
КАФЕДРА ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ З ПЕДАГОГІКИ, ПСИХОЛОГІЇ
ТА СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Завідувач кафедри Н.П. Волкова
"16" червня 2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«Професійно-педагогічна комунікація»

для спеціальності
015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)»
рівень вищої освіти третій (освітньо-науковий)

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 14 від 16.06.2020 р.

м. Дніпро
2020

Робоча програма навчальної дисципліни «Професійно-педагогічна комунікація» для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» / Н.П. Волкова. – Д.: Університет імені Альфреда Нобеля, 2020. – 22 с.

Розробник: Н.П. Волкова д.п.н., проф.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри інноваційних технологій з педагогіки, психології та соціальної роботи
Протокол від 16.06.2020 р. № 14

ЗМІСТ

1. Програма навчальної дисципліни	3
2. Заплановані результати навчання. Матриця формування і оцінювання компетентностей здобувачів вищої освіти з дисципліни	5
3. Орієнтовний перелік питань підсумкового контролю	9
4. Порядок оцінювання результатів навчання	10
5. Рекомендована література (основна, допоміжна)	16
6. Інформаційні ресурси в Інтернеті	16

Сучасне суспільство ставить особливі вимоги до особистості педагога, серед яких важливе місце займають гуманістична спрямованість, професійна компетентність, педагогічна техніка, здібності до педагогічної діяльності, а також спроможність до успішного професійного саморозвитку. Адже ефективно впливати на розвиток особистості може лише педагог, який сам працює над власним професійним зростанням. Тому особливого значення набуває орієнтація навчально-виховного процесу у вищій школі на стратегію активізації самоменеджменту професійного саморозвитку майбутніх педагогів.

Мета дисципліни – забезпечити загальну теоретичну й практичну підготовку здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти з питань професійної комунікації, яка слугуватиме основою для їхньої практичної роботи, що пов'язана з науково-дослідницькою та викладацькою діяльністю, розв'язання комплексних проблем в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, зможе забезпечити відповідну освітню психологічну підтримку їх науковим дослідженням.

При вивченні дисципліни вирішуються такі основні **завдання**:

– опанувати концептуальними та методологічними знаннями професійної комунікації викладача;

– формувати творче, критичне, професійно-педагогічне мислення і діяльність за рахунок виконаних індивідуальних теоретичних і практичних завдань (проектів), які дозволяють моделювати дії майбутніх педагогів-дослідників під час творчого вирішення психологічних ситуацій і практичних завдань, здійснювати критичний аналіз, оцінка і синтез нових та комплексних ідей;

– творчо застосовувати під час започаткування, планування, реалізації та коригування послідовного процесу ґрунтовного наукового дослідження, презентації результатів власного наукового дослідження та в практичній педагогічній діяльності прогресивні наукові ідеї, розмаїття вербальних, невербальних, комп'ютерних засобів професійної комунікації, практичний педагогічний досвід;

– сприяти формуванню емоційного інтелекту, комунікативних умінь, визначенню шляхів безперервного саморозвитку та самовдосконалення.

1. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. ОСНОВИ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Тема 1. Сутність, види, функції професійно-педагогічної комунікації

Історичні витоки професійно-педагогічної комунікації. Сутність, види, функції, моделі комунікації. Комунікативні знання, вміння, навички, досвід. Педагогічне спілкування – провідна складова професійно-педагогічної комунікації, його сутність, особливості, функції, стилі, моделі. Інформація, її

збір, обробка, збереження, сприймання й розуміння. Обмін інформацією у професійно-педагогічній комунікації, бар'єри й ускладнення.

Тема 2. Професійно-педагогічна комунікація та соціально-психологічний клімат у педагогічному колективі

Ефективна професійно-педагогічна комунікація – основа сприятливого соціально-психологічного клімату педагогічного колективу.

Тема 3. Конфлікти у педагогічному колективі

Педагогічний конфлікт. Типи конфліктів у педагогічному колективі. Причини виникнення конфліктів у виробничому колективі, зокрема педагогічному.

Конфлікт у взаємодії “викладач-студент”, „викладач-викладач”, „викладач-керівник вишу”. Шляхи подолання конфліктів професійно-педагогічної комунікації.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2.

ВЕРБАЛЬНІ, НЕВЕРБАЛЬНІ ЗАСОБИ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ. КОМП'ЮТЕРНІ ТЕХНОЛОГІЇ ЯК ЗАСОБИ ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНОЇ КОМУНІКАЦІЇ

Тема 4. Професійно-педагогічна мова й мовлення. Культура мови й техніка мовлення викладача.

Професійно-педагогічна мова й мовлення – основа комунікації педагога. Сутність, функції мови й мовлення викладача. Індивідуальний стиль мовлення. Види, особливості вербальних засобів професійно-педагогічної комунікації.

Культура мови й мовлення викладача. Техніка мовлення. Мовленнєвий етикет та моделі взаємодії „викладач-студент”. Змістовна підготовка викладача до виступу перед аудиторією.

Тема 5. Сутність невербальних засобів комунікації. Особливості невербальних засобів комунікації педагога

Сутність, класифікація невербальних засобів комунікації. Співвідношення вербальних і невербальних засобів комунікації.

Зовнішній вигляд, поведінка педагога. Екстралінгвістичні та просодичні засоби комунікації. Засоби інтонаційної виразності й багатства мовлення. Міміка. Жести. Міжособистісний комунікативний простір.

Тема 6. Комп'ютерні мережі: сутність, види та їх застосування в роботі педагога. Комп'ютерні комунікації у режимах зв'язку „of-line” та “on-line”

Застосування нових інформаційних технологій в освіті. Комунікаційні програми взаємодії у комп'ютерній мережі. Телекомунікації. Освітні ресурси мережі Internet.

Робота вчителя з електронними банками інформації. Пошук освітніх матеріалів мережі Internet. Види, форми дистанційної освіти, вимоги до викладача. Форми взаємодії викладача у процесі дистанційного навчання. Валеологічні аспекти роботи з комп'ютером. Труднощі, негативні наслідки впровадження комп'ютерних технологій.

Теми семінарських, практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Професійно-педагогічна комунікація	2
2	Соціально-психологічний клімат у педагогічному колективі. Педагогічні конфлікти та шляхи їх подолання	2
3	Культура та техніка мовлення викладача	2+2
4	Особливості невербальних засобів комунікації педагога	2+2
5	Комп'ютерні мережі: сутність, види та їх застосування в роботі педагога. Комп'ютерні комунікації у режимах зв'язку „of-line” та “on-line”	2

2. ЗАПЛАНОВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Символ результатів навчання за спеціальністю*	Результати навчання дисципліни
	Знання
PH-4	Проводити огляд, критичний аналіз, оцінку й узагальнення різних наукових поглядів у галузі дослідження, формулювати й обґрунтовувати власну наукову концепцію.
	Уміння
PH-7	Демонструвати комплексні знання релевантної наукової літератури з проблеми дослідження та усвідомлювати професійну значущість цих знань та потребу постійного удосконалення професійних знань, умінь, навичок.
PH 11	Доводити результати досліджень та інновацій та публічно їх представляти, обговорювати і дискутувати з науково-професійною спільнотою; використовувати сучасні засоби візуальної презентації результатів дослідження
PH 12	Використовувати облікову інформацію з українських і зарубіжних архівів, бібліотечних каталогів, найновіші ІКТ--

	ресурси, наукометричні платформи (наприклад, Scopus, Web of Science), щоб локалізувати джерела і літературу, корисні для власного наукового дослідження
	Комунікація
PH 15	Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, доносити зрозуміло і недвозначно професійні знання, обґрунтовуючи й узагальнюючи інформацію для фахівців та широкого загалу.
PH 17	Створювати умови конструктивної взаємодії з суб'єктами навчально-виховного процесу і обирати оптимальні методи, засоби і форми взаємодії, забезпечувати сприятливий морально-психологічний клімат.
PH 18	Демонструвати лідерські якості, навички міжособистісної взаємодії, вміння працювати в команді дослідників, дотримуючись принципів наукової етики.
PH 19	Використовувати академічну українську та іноземну мови, сучасні інформаційно-комунікаційні інструменти і технології для забезпечення ефективних наукових та професійних комунікацій.
	Автономність і відповідальність
PH 24	Самостійно проводити наукові дослідження та приймати рішення, формулювати власні авторські висновки, пропозиції та рекомендації з дотриманням належної академічної доброчесності

**МАТРИЦЯ
ФОРМУВАННЯ І ОЦІНЮВАННЯ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ ТРЕТЬОГО (ОСВІТНЬО-
НАУКОВОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ 015 «ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА (ЗА
СПЕЦІАЛІЗАЦІЯМИ)» З ДИСЦИПЛІНИ «ПРОФЕСІЙНО-ПЕДАГОГІЧНА КОМУНІКАЦІЯ» З
УРАХУВАННЯМ ФОРМ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ**

Тема	Компетентності, які формуються (шифр відповідно до освітньої програми)	Програмні результати навчання (шифр відповідно до освітньої програми)	Результати навчання з дисципліни	Методи навчання	Методи контролю
1. Сутність, види, функції професійно-педагогічної комунікації	ІК-1, КЗ-8, КС-12.	РН-4, РН-7, РН 11, РН 12, РН 17	РН-4, РН-7, РН 11, РН 12, РН 17	Лекція, проблемна лекція, лекція-роздум, семінар, дискусія за матеріалами лекції та вивчених літературних джерел, семінар-дебати, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, семінар-вирішення ситуаційних задач аналіз конкретних ситуацій (case-study)	Участь в дискусії (семінарі, диспуті, дебатах, мозковому штурмі тощо), есе
2. Професійно-педагогічна комунікація та соціально-психологічний клімат у педагогічному колективі	ІК-1, КС-14	РН 12, РН 15, РН 17, РН 18	РН 12, РН 15, РН 17, РН 18	Проблемна лекція, дискусія за матеріалами лекції та вивчених літературних джерел, семінар-дебати, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, робота в мікрогрупах, семінар-вирішення ситуаційних задач	Усні відповіді на запитання, вирішення задач (проблемних ситуацій), пояснення розв'язання задач, оцінювання презентації

				аналіз конкретних ситуацій (case-study), презентації, пошук в Інтернет	
3. Конфлікти у педагогічному колективі	ІК-1, КЗ-8	РН-4, РН 11, РН 12, РН 15, РН 17, РН 18	РН-4, РН 11, РН 12, РН 15, РН 17, РН 18	Семинар-дебати, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, робота в мікрогрупах, семінар-вирішення ситуаційних задач (case-study), ігрові технології, презентації, проектна робота, пошук в Інтернет, тести	Усні відповіді на запитання, вирішення задач (проблемних ситуацій), участь в рольовій грі (діловій грі)
4. Професійно-педагогічна мова й мовлення. Культура мови й техніка мовлення викладача.	ІК-1, КЗ-8, КС-12.	РН-4, РН-7. РН 11, РН 12, РН 15, РН 19, РН 24	РН-4, РН-7. РН 11, РН 12, РН 15, РН 19, РН 24	Імітаційні методи, презентації, проектна робота, пошук в Інтернет	Участь в рольовій грі (діловій грі), оцінювання презентації
5. Сутність невербальних засобів комунікації. Особливості невербальних засобів комунікації педагога	ІК-1, КЗ-8, КС-14	РН-4, РН 11, РН 17	РН-4, РН 11, РН 17	Імітаційні методи, семінар-дебати, семінар-діалог, вирішення проблемних ситуацій, робота в мікрогрупах,	Участь в імітаційному моделюванні, вирішення задач (проблемних ситуацій)
6. Комп'ютерні мережі: сутність, види та їх застосування в роботі педагога. Комп'ютерні комунікації у режимах зв'язку „of-line” та “on-line”	ІК-1, КЗ-8, КС-12, КС-14	РН-4, РН-7, РН 11, РН 12, РН 15, РН 18, РН 19, РН 24	РН-4, РН-7, РН 11, РН 12, РН 15, РН 18, РН 19, РН 24	Проектна робота, пошук в Інтернет	Дослідницький проект, оцінювання презентації (індивідуальної презентації)

3. ОРІЄНТОВНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Розкрийте історичні витoki професійно-педагогічної комунікації.
2. Обґрунтуйте сутність, види, функції, моделі комунікації. Комунікативні знання, вміння, навички, досвід.
3. Доведіть, що педагогічне спілкування – провідна складова професійно-педагогічної комунікації, його сутність, особливості, функції, стилі, моделі.
4. Інформація, її збір, обробка, збереження, сприймання й розуміння. Обмін інформацією у професійно-педагогічній комунікації, бар'єри й ускладнення.
5. Доведіть, що ефективна професійно-педагогічна комунікація – основа сприятливого соціально-психологічного клімату педагогічного колективу.
6. Педагогічний конфлікт: сутність, структура, сфера, динаміка. Конфлікт у взаємодії “викладач-студент”, „викладач-викладач”, „викладач-керівник вузу”. Шляхи подолання конфліктів професійно-педагогічної комунікації.
7. Професійно-педагогічна мова й мовлення – основа комунікації педагога. Сутність, функції мови й мовлення викладача.
8. Індивідуальний стиль мовлення. Види, особливості вербальних засобів професійно-педагогічної комунікації.
9. Культура мови й мовлення викладача. Техніка мовлення.
10. Мовленнєвий етикет та моделі взаємодії „викладач-студент”. Змістовна підготовка викладача до виступу перед аудиторією.
11. Сутність, класифікація невербальних засобів комунікації. Співвідношення вербальних і невербальних засобів комунікації.
12. Розкрийте особливості роботи викладача з електронними банками інформації, труднощі пошуку освітніх матеріалів мережі Internet.
13. Обґрунтуйте різновиди, форми дистанційної освіти, вимоги до викладача. Форми взаємодії викладача у процесі дистанційного навчання.
14. Наведіть приклади валеологічних аспектів роботи з комп'ютером.
15. У чому ви вбачаєте труднощі, негативні наслідки впровадження комп'ютерних технологій.

ЗРАЗКИ ІНДИВІДУАЛЬНИХ ДОСЛІДНИХ ПРОЕКТІВ

1. Розробити мініпроект «Наукова комунікація як складова фахової діяльності викладача закладу вищої освіти». Акцентувати увагу на феноменах: науковий дискурс, науковий текст, наукова комунікація та бібліометрична система).
2. Розробити проект «Комунікаційні інструменти для побудови репутації викладача ЗВО». Акцентувати увагу на питаннях: сучасні засоби презентації особистості з використанням різних платформ, он-лайн інструменти, соціальні мережі та специфіка їх використання, інструменти для успішної співпраці викладача зі ЗМІ.
3. Використовуючи облікову інформацію з українських і зарубіжних архівів, бібліотечних каталогів, найновіші ІКТ-ресурси, наукометричні платформи (наприклад, Scopus, Web of Science) здійснити аналіз підходів

науковців до визначення феноменів «комунікація», «комунікативна культура», «комунікативна компетентність».

4. У 1963 році метеоролог Едвард Лоренц представив науковому світу феномен, який назвав «ефект метелика». Наочне уявлення про цей феномен можна одержати з оповідання Рея Бредбері «І грянув грім» (що був вперше опублікований за 11 років до названого вище відкриття). Одна з компаній для своїх клієнтів влаштовує за допомогою машини часу сафарі у доісторичних часах. Компанія ретельно вибирає тварин для відстрілу та спеціальні маршрути руху мисливців, щоб їх перебування у минулому не мало ніяких наслідків для майбутнього. Однак герой розповіді, зійшовши з маршруту, випадково роздавив золотистого метелика. Повернувшись у свій час, він усвідомив, як драматично вплинула доля метелика на весь подальший хід подій. Невловимо змінилися склад повітря, відтінки квітів, правила правопису й результати останніх виборів. До влади прийшов жорстокий режим, нещадний до своїх супротивників. Загибель лише одного метелика порушила рівновагу в цілому світі. Спробуємо уявити собі позитивні результати «ефекту метелика». *Видиуйте у сучасній педагогічній системі (на рівні взаємодії викладача та студентів у навчальній аудиторії) такий її елемент, зміна якого забезпечила б позитивні зміни у процесах навчання впродовж життя. Відповідно до цього запропонуйте авторський метод педагогічної взаємодії викладача та студентів.*

5. Необхідно попередньо ознайомитися з досвідом тренінгової компанії «Інфлексил». В центрі уваги – їх рекламний ролик щодо організації зворотного зв'язку: https://www.youtube.com/watch?v=C-fj_aN5k10. Перегляньте цей ролик і проаналізуйте побачене, результати аналізу подайте у вигляді наведеної нижче таблиці.

	Для того, хто навчає	Для того, хто навчається
Які прийоми організації зворотного зв'язку відображені в ролику?		
Які прийоми, на вашу думку, корисні в університетській освіті?		
Які зауваження щодо організації зворотного зв'язку за поданою в ролику методикою ви можете зробити?		

6. Один із тих, хто навчався на Coursera, узагальнив свій досвід і запропонував наступникам методичні рекомендації «Мої маленькі хитрощі при онлайн-навчанні на Coursera»¹. Автор розглядає такі питання: спеціальні методи організації часу; скачування та зберігання всіх матеріалів у структурованій папці; використання інтелект-карт для конспектування; таблиця для розрахунку підсумкової оцінки; реалізація рішень на будь-якій мові програмування (автор є фахівцем у сфері інформаційних технологій і зробив

¹ <http://habrahabr.ru/post/155891/>

пропоноване узагальнення саме на таких курсах, однак питання про можливість використання різних мов програмування чи не єдине в методичних вказівках, що розглядаються; що стосується лише тих, хто навчається на курсах, присвячених інформаційним технологіям, усі інші рекомендації носять загальний, не залежний від змісту навчання, характер); «ходіння» по форумах у пошуках натяків на способи розв'язання задач; використання англійської мови). Отже, маємо приклад самонавчання молодшої людини. Разом з тим розуміємо, що нові тенденції в освітніх системах з'являються у наш час доволі швидко. Тож очікуємо подальших змін. Відстежте нові тенденції, що наразі з'являються в освітній системі. Скористайтеся, наприклад, матеріалами проекту «EDUTAINME»², опрацюйте інші інтернетресурси. *Відповідно до результатів аналізу нових тенденцій щодо освітніх систем складіть рекомендації для спілкування студентів під час організації самостійного групового (мікрогрупового) навчання, розкрийте можливості формування у них soft skills.*

4. ПОРЯДОК ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

комплексних ідей, розв'язувати значущі проблеми у сфері професійної та наукової діяльності; рівень володіння уміннями спілкування з питань, що стосуються сфери наукових та експертних знань.

Результати поточного контролю знань здобувачів вищої освіти входять як складові елементи до загальної (остаточної) оцінки знань здобувачів з певної дисципліни.

Підсумкова оцінка в результаті 100% постійного оцінювання:

Поточний контроль – 60 балів. Аспірант не допускається до екзамену, якщо за результатами роботи протягом семестру отримав **менше 36 балів**. Викладач, який веде семінарські заняття, визначає перелік завдань, що повинні бути виконані аспірантом для допуску до екзамену. У разі їх виконання аспірант допускається до екзамену з оцінкою роботи на семінарських заняттях 36 балів.

Результати екзамену оцінюються в діапазоні від 0 до 40 балів (включно). Екзамен проводиться у вигляді письмової роботи, що містить завдання з розв'язання задач та аналізу ситуацій. Якщо аспірант за результатами підсумкового екзамену набрав менше 24 балів, він отримує незадовільну підсумкову оцінку, незалежно від його результатів за іншими складовими. Повторне складання екзамену після оцінки FX оцінюється 24 балами, якщо його складено та 0 балів, якщо не складено.

Критерії оцінки знань здобувачів під час виконання модульної контрольної роботи

Письмова модульна контрольна робота з елементами тестування (20 балів)	Критерії оцінки
13-15	Аспірант в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань,

² Офіційний сайт проекту «EDUTAINME» [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.edutainme.ru/> – Дата доступу : 12.03.2014

	використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, може вільно висловлювати власні судження й презентувати власне розуміння питання. Правильно вирішив усі тестові завдання за темами змістового модуля.
10-12	Аспірант в цілому володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його презентує, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Проте, при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки, не завжди може вільно висловлювати власні судження й сформулювати власне розуміння питання. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
7-9	Аспірант не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) презентує його під час відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, має ускладнення щодо вільного висловлення власних суджень; правильно вирішив меншість тестових завдань.
1-6	Аспірант частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки, має значні ускладнення щодо вільного висловлення власних суджень; правильно вирішив окремі тестові завдання.

Критерії оцінки знань здобувачів під час виконання індивідуального завдання (проєкту)

Індивідуальне завдання (проєкт) (10 балів)	Критерії оцінки
9-10	Аспірант творчо поставився до виконання проєкту, самостійно здобув і використав, в тому числі за допомогою інформаційних технологій, нові знання та вміння для виконання актуального й професійно спрямованого індивідуального завдання, аргументовано презентує його, виявляючи комунікативну гнучкість під час обговорення, нестандартність мислення
6-8	Аспірант самостійно здобув і використав, в тому числі за допомогою інформаційних технологій, нові знання та вміння для виконання актуального й професійно спрямованого індивідуального завдання, проте під час презентації відчуває труднощі, не завжди виявляє комунікативну гнучкість під час обговорення, нестандартність мислення
4-7	Аспірант використав лише лекційний матеріал для виконання індивідуального завдання, поверхово (без аргументації та обґрунтування) презентує його; під час відповідей на запитання відчуває труднощі, допускаючи при цьому суттєві неточності, має ускладнення щодо вільного висловлення власних суджень
1-3	Аспірант використав лише лекційний матеріал для виконання індивідуального завдання, поверхово (без аргументації та обґрунтування) презентує його; не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки, має значні ускладнення щодо вільного висловлення власних суджень

Відповідь на семінарському (практичному) занятті оцінюється за наступними критеріями:

5 балів – аспірант у повному обсязі опрацював програмний матеріал, основну і додаткову літературу, має глибокі й міцні знання, упевнено оперує набутими знаннями у вирішенні завдань, робить аргументовані висновки, може вільно висловлювати власні судження і переконувати інших, здатний презентувати власне розуміння питання.

2 бали – аспірант володіє навчальним матеріалом, формулює нескладні висновки, може узагальнювати набуті знання і частково застосовувати їх у вирішенні завдань, аргументація на достатньому рівні.

1 бал – аспірант загалом самостійно відтворює програмний матеріал, може дати стисло характеристику питання, але у викладеному матеріалі є істотні прогалини, є певні неточності як у відтворенні матеріалу, так і у висновках, аргументація низька, використання набутих знань у вирішенні завдань на низькому рівні.

За участь у **розв'язуванні ситуаційних задач** 3 бали нараховуються якщо аспірант:

- встановив характер проблеми та визначив стратегію її вирішення;
- робить аргументовані висновки;
- рецензує відповідь свого колеги із вказівкою на здобутки та недоліки.

(Рецензія повинна враховувати самостійність суджень, здатність аргументовано вести дискусію та відстоювати власну точку зору).

2 бали – завдання виконане повністю, але припущені незначні неточності в аргументації висновків.

1 бал виставляється у випадках, коли здобувач виконав завдання приблизно на 50%; в процесі рішення були допущені значні помилки.

0 балів виставляється, коли задача розв'язувалася абсолютно невірно або не вирішувалася взагалі.

Тестовий контроль проводиться за підсумками вивчення розділу дисципліни та дає змогу визначити рівень теоретичних знань з курсу. Аспірант має право підтвердити, або підвищити свій рейтинговий показник, набраний в ході роботи на лекціях, семінарських та заняттях. Тестування проводиться в письмовому вигляді або з використанням комп'ютера. Кількість тестувань відповідає кількості розділів відведених на вивчення цього курсу. Тест вважається складеним, якщо виконано не менше 60% завдань.

Розподіл балів за змістовими модулями, темами та формами діагностики

№	Назва і короткий зміст контрольного заходу	Max балів	Характеристика критеріїв досягнення результатів навчання для отримання максимальної кількості балів
1	Індивідуальне завдання №1 або участь в семінарі, вебінарі, кваліфікаційному тренінгу в рамках неформальної освіти, у т.ч. під час навчання під час навчання на онлайнкурсах від	10	Аспірант здатний самостійно здобувати і використовувати, в тому числі за допомогою інформаційних технологій, нові знання та вміння для виконання індивідуального завдання, презентувати його й проаналізувати отримані результати.

	Prometheus, Coursera, Edex, CHAN Academy edX, EdEra та ін. (підстава – наявність відповідного сертифіката або іншого документа за тематикою навчальної дисципліни) ³ .		
2	Модульна контрольна робота №1	15	Аспірант в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, може вільно висловлювати власні судження й презентувати власне розуміння питання. Правильно виконав дослідницьке завдання (кейс) за темами змістового модуля №1
3.	Участь у дискусіях, дебатах, диспутах, участь в ігрових технологіях під час проведення занять з модулю 1	5	Аспірант активно бере участь у дискусіях, дебатах, диспутах, участь в ігрових технологіях під час проведення занять з модулю 1
4	Індивідуальне завдання №2 або участь в семінарі, вебінарі, кваліфікаційному тренінгу в рамках неформальної освіти, у т.ч. під час навчання під час навчання на онлайнкурсах від Prometheus, Coursera, Edex, CHAN Academy edX, EdEra та ін. (підстава – наявність відповідного сертифіката або іншого документа за тематикою навчальної дисципліни).	10	Аспірант здатний самостійно здобувати і використовувати, в тому числі за допомогою інформаційних технологій, нові знання та вміння для виконання індивідуального завдання, презентувати його й проаналізувати отримані результати.
5	Модульна контрольна робота №2	15	Аспірант виконав дослідницьке завдання-кейс, що відповідає програмним результатам навчання за темами змістового модуля №2
6	Участь у дискусіях, дебатах, диспутах, участь в ігрових технологіях під час проведення занять з модулю 2	5	Аспірант активно бере участь у дискусіях, дебатах, диспутах, участь в ігрових технологіях під час проведення занять з модулю 2
5.	Підсумковий контроль	40	Аспірант виконав індивідуально-дослідні завдання та навів аргументовані відповіді на ситуаційні завдання, що відповідають програмним результатам навчання з дисципліни
Всього		100	-

Усі види робіт здобувачів вищої освіти оцінюються у відповідності до загальних критеріїв.

Загальні критерії оцінювання

Оцінка за	Шкала	Оцінка за	Характеристики представленої
-----------	-------	-----------	------------------------------

³ ПП-551-069 Положенні про підготовку здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти – доктора філософії – з галузі знань 01 «Освіта/Педагогіка» спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями)» (пп. 3.13).

національною (чотирибальною) шкалою	рейтингу Університету імені Альфреда Нобеля	шкалою ЄКТС	аспірантом відповіді
5 (відмінно)	90-100	A	<p>Аспірант демонструє концептуальні та методологічні знання з дисципліни; критично оцінює концепції і теорії; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми організації інформаційного пошуку, самостійного відбору і якісної обробки наукової інформації та емпіричних даних; вміє обирати й реалізовувати (з елементами оригінальності й новизни) засоби вербальної, невербальної, комп'ютерної комунікації, стратегії взаємодії залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі, створювати умови конструктивної взаємодії з суб'єктами навчально-виховного процесу; демонструє вміння започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, здійснювати критичний аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей. За час навчання виявив вміння вільно спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, високий ступінь самостійності, академічної та професійної доброчесності</p>
4 (дуже добре)	82-89	B	<p>Аспірант припускається певних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; оцінює концепції і теорії; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми організації інформаційного пошуку, самостійного відбору і якісної обробки наукової інформації та емпіричних даних; вміє обирати й реалізовувати технології навчання залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі, створювати умови конструктивної взаємодії з суб'єктами навчально-виховного процесу; вміє започатковувати, планувати, реалізовувати та коригувати послідовний процес ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, здійснювати аналіз, оцінку і синтез нових та комплексних ідей. За час навчання виявив вміння спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, надавати вичерпні пояснення, переважно самостійно вирішувати поставлені завдання, включатись в дискусії, висловлювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною, діяти з академічною та професійною доброчесністю</p>
4 (добре)	75-81	C	<p>Аспірант припускається істотних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; відповідає на питання, але дає лише виклад базових аргументів і доказів, які пропоновані в лекціях і рекомендованих джерелах; демонструє знання різноманітних підходів до вирішення проблеми організації інформаційного пошуку, самостійного відбору і якісної обробки наукової інформації та емпіричних даних; ; є деякі</p>

			<p>незначні упущення і неточності, але без серйозних помилок під час вибору та реалізації) засоби вербальної, невербальної, комп'ютерної комунікації, стратегії взаємодії залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі, створенні умов конструктивної взаємодії з суб'єктами навчально-виховного процесу; має незначні ускладнення у заочаткуванні, плануванні, реалізації та коригуванні послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження з дотриманням належної академічної доброчесності, здійсненні аналізу, оцінки і синтезу нових та комплексних ідей. За час навчання виявив вміння спілкуватися з питань, що стосуються сфери наукових знань, надавати пояснення, переважно самостійно вирішувати поставлені завдання, включатись в дискусії, висловлювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються, самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною, діяти з академічною та професійною доброчесністю</p>
3 (задовільно)	67-74	D	<p>Аспірант припускається істотних логічних помилок в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; відповідає на питання, але дає лише виклад базових аргументів і доказів, які пропоновані в лекціях; є упущення і неточності під час оцінювання концепцій і теорій; має ускладнення у виборі й реалізації) засоби вербальної, невербальної, комп'ютерної комунікації, стратегії взаємодії залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі; має ускладнення у заочаткуванні, плануванні, реалізації та коригуванні послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження. За час навчання досить формально ставився до вирішення поставлених завдань, участі у дискусіях, презентації власної позиції в питаннях та рішеннях, що розглядаються; може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість неточностей і грубих помилок, які може усувати з допомогою викладача, діє з академічною та професійною доброчесністю</p>
3 (достатньо)	60-66	E	<p>Аспірант має значні ускладнення в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни; відповідає на питання, але дає лише виклад базових аргументів і доказів, які пропоновані в лекціях; не вміє здійснити оцінку концепцій і теорій; має ускладнення у виборі й реалізації) засоби вербальної, невербальної, комп'ютерної комунікації, стратегії взаємодії залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі; має значні ускладнення у заочаткуванні, плануванні, реалізації та коригуванні послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження. За час навчання формально ставився до вирішення поставлених завдань, інколи виявляв вміння самостійно вирішувати завдання, долучатись до дискусій, пояснювати прийняті рішення; може вирішувати подібні завдання тим, що розглядалися з викладачем, але допускає значну кількість грубих помилок, які може усувати з допомогою викладача, діє з академічною та професійною</p>

			добросесністю.
2 (незадовільно)	35-59	FX	Аспірант має значні ускладнення в аргументації власної позиції щодо розуміння концептуальних та методологічних знань з дисципліни, невірно визначає основні поняття навчальної дисципліни; майже не виявляє активності в зачаткуванні, плануванні, реалізації та коригуванні послідовного процесу ґрунтового наукового дослідження; може відтворити лише окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму навчальної дисципліни аспірант виконав, проте працював пасивно, його відповіді під час навчальних занять в більшості є невірними, необґрунтованими; допускає значну кількість грубих помилок, які може усувати з допомогою викладача
2 (незадовільно)	1-34	F	Аспірант не здатний продемонструвати розуміння основних понять навчальної дисципліни; не демонструє будь-яких знань або розуміння основних питань дисципліни; не вміє обирати й реалізовувати технології навчання залежно від цілей і завдань, що вирішуються в освітньому процесі; демонструє фундаментальне нерозуміння предмета та відсутність активності у проведенні наукового дослідження

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

Основна література

1. Тексти лекцій з дисципліни «Професійно-комунікативна компетентність» / Укл.: Александрова С.А –Харків: ХНАМГ, 2008 р. – 40 с.
2. Введенская Л.А., Павлова Л.Г. Культура и искусство речи. – Р.-на-Дону: Феникс, 2008. – 576с.
3. Волкова Н.П. Професійно-педагогічна комунікація. Навч. посіб. – К.: ВЦ „Академія”, 2006. – 256с.
4. Волкова Н.П. Педагогічні комунікації: Навч. посіб. – Д.: РВВ ДНУ. – 2002. – 92с.

5. Волкова Н.П. Педагогічні комунікації: інноваційні методи навчання: Навч. посіб. – Д.: РВВ ДНУ, 2004. – 52с.
6. Волкова Н.П. Педагогічні комунікації: Практ. посіб. – Д.: РВВ ДНУ, 2005. – 128с.
7. Гойхман О.Я., Надеина Т.М. Основы речевой коммуникации: учебник для вузов/под ред проф.О.Я. Гойхмана. – М.:ИНФРА. – 1997. – 272с.
8. Джеймс Лалл. Медіа, комунікації, культура. Глобальний підхід. Пер. з англійської. – К.: “К.І.С.”, 2002. – 264 с.
9. Косенко Ю. В. Основы теории мовної комунікації : навч. посіб. / Ю. В. Косенко. – Суми : Сумський держ. ун-т, 2011. – 187 с.
10. Лабунская В.А. Невербальное поведение (социально-перцептивный подход) - Ростов-на-Дону: Изд-во Ростовского университета, 1986. -136с.
11. Леонтович О. А. Проблеми віртуального спілкування // Полеміка №7. International Research and Exchanges Board, 2001. <http://www.irex.ru/publications/polemika/7 leontovich. htm>.
12. Педагогічна комунікація: практикум для студентів спеціальності 013 «Початкова освіта» освітнього ступеня магістр / укладач О. М. Фенцик. – Мукачево: вид-во МДУ, 2019. – 162с.
13. Пиз А. Язык телодвижений: Как читать мысли других по их жестам / Аллан Пиз. – СПб. : Издательский дом Рутенберг, 2000. – 272 с.
14. Полат Е.С., Бухаркина М.Ю., Моисеева М.В., Петров А.Е. Новые педагогические и информационные технологии в системе образования: учебное пособие. - М., 2000.-246 с.

Додаткова

1. Алексеев М.Н., Григорьев С.Г. Принципы построения учебного Веб-сайта // Материалы 11 международной конференции "Информационные технологии в образовании" (ИТО-2001) (<http://ito.edu.ru/2001/ito/III/1/III-1-2.html>).
2. Берлина Т.Р. Расширение функций телекоммуникаций в учебном процессе школы // Материалы IX международной конференции "Информационные технологии в образовании" (ИТО-99) (<http://ito.edu.ru/1999/III/2/229.html>).
3. Дятлов В. О. Історична комунікологія та культура комунікації доби Середньовіччя і ранньомодерного часу : Навчальний посібник. – Чернігів : Чернігівський національний педагогічний університет імені Т. Г. Шевченка, 2016. – 160 с.
4. Должникова С.А. Роль невербального компонента в общении. В сб.: Германистика и методика.- Липецк: ЛГПИ, 1999. - С. 53-60.
5. Долматов В.П. О внедрении телекоммуникации в образование //Вопросы психологи. - №4. – 1996. – С.100-110.
6. Дорошенко С.І. Основы культуры і техніки усного мовлення. – Харків: „ОВС”, 2002. – 245с.

7. Интернет. Энциклопедия. /Под. ред. Мелиховой Л.- СПб., ЗАО «Питер Бук», 2000. – 528 с.
8. Использование в обучении информационных систем и компьютерных технологий: Учебное пособие / Колесников В.С., Персианов В.В., Александров В.К. – Волгоград: Комитет по печати, 1996. – 152 с.
9. Куньч З. Риторичний словник. – К.: Рідна мова, 1997. – 344с.
- 10.Латынов В.В. Стили речевого коммуникативного поведения: структуры и детерминанты //Психологический журнал. – 1995. – Т.16., №6. – С.90-99.
- 11.Миккин Х.Х. Невербальные коммуникации в диадах //Труды по психологии. – Вып. 335. - №3. – Ростов на/Д.: Ростов. Гос. ун-т, 1986. – С.110.-127.
- 12.Морозов В.П. Психологический портрет человека по невербальным особенностям его речи //Психологический журнал. – Т.22. - 2001. - №6. – С.48-63.
- 13.Пиз А. Язык телодвижений. Как читать мысли других людей по их жестам. - Нижний Новгород: «АН кью». 1992. - 262 с.
- 14.Пиз А. Язык жестов. – М.: Дело, 1995. – 304с.
- 15.Назарова О.М. Культура речевого общения: Теория и практика обучения: Учеб. пособ. - М.: Флинта, Наука. 1998. - 496 с.
- 16.Рюкле Х. Ваше тайное оружие в общении. Мимика, жест, движение: Сокр. пер. с нем. - М.: АО «Интерэксперт», 1996. – 280с.
- 17.Етика ділового спілкування: Курс лекцій /Т.К.Чмут, Г.Л.Чайка, М.П.Лукашевич, І.Б.Осечинська. – К.: МАУП, 1999. – 208с.

Інформаційні ресурси

1. (нормативна база, джерела, Інтернет, адреси бібліотек тощо)

Сервери: <http://www.edweek.org>; <http://www.ncsa.uiuc.edu.edu/classroom/classroom.html>); listserv@deakin.oz.au; (listserv@ocsvm.onondaga.boces.k12.ny.us, listserv@vml.nodak.edu та ін.

Листсервери:

edu@emissia.spb.su – листсервер науково-педагогічного каналу "Листи до Emissia Offline", організований у рамках реального дослідження 1995 року⁴. Передмодерація з редагуванням. Видача повнотекстових матеріалів – згідно запиту, після розсилання чергового списку заголовків нових статей (за аналогією з режимом subscribe у телеконференціях USENET). Число інтерактивних передплатників коливається у межах 150-300.

pedsovet@ripn.net – листсервер щотижневого розсилання "Педрада по середах", працює з 1997 року. Матеріали розсилання формуються і редагуються

---

⁴ А.А.Ахаян, Т.Р.Берлина. Отчет по гранту ИОО #OVB803 (1998 г.) Петербургский телекоммуникационный сервер дистанционной поддержки учителя // Электронное издание "Письма в Emissia.Offline: электронный научно-педагогический журнал", СПб.: СПБАИО, 2000, ART 732. Гос. рег. # 0320100088. А.А.Ахаян. Функции телекоммуникационных технологий в проведении телекоммуникационных образовательных проектов // Электронное издание "Письма в Emissia.Offline: электронный научно-педагогический журнал", СПб.: СПБАИО, 2000, ART 797. Гос. рег. # 0320100088.

О.М.Ястребцевою зі співробітниками (Москва, Інститут Загальної Середньої Освіти РАО). Передмодерація з редагуванням. Пряме розсилання повнотекстових матеріалів. Близько 700 передплатників⁵.

nts-1@bspu.secna.ru – листсервер Алтайської регіональної освітньої мережі, працює з 1996 року. Матеріали розсилання формуються С.Д.Каракозовим (Барнаульський державний педагогічний університет). Передмодерація. Пряме розсилання повнотекстових матеріалів⁶.

iatp-edu@projectharmony.ru – московський листсервер регіональних координаторів Програми "Навчання і доступ до Internet", проведеної в Росії з метою підвищення телекомунікаційної культури спілкування вчителів і викладачів ВНЗ. Працює з 1999 року. Постмодерація. Розсилання повнотекстових матеріалів. Кількість передплатників – близько 100⁷.

1. Стрельников В.Ю. Сучасні технології навчання у вищій школі : модульний посібник для слухачів авторських курсів підвищення кваліфікації викладачів МІПК ПУЕТ / В. Ю. Стрельников, І. Г. Брітченко. – Полтава : ПУЕТ, 2013. – 309 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://library.kr.ua/elib/strelnikov/posibnyk-Strelnikov.pdf>

2. Кайдалова Л. Г., Щокіна Н. Б., Вахрушева Т. Ю. Педагогічна майстерність викладача: Навчальний посібник. – Х.: Вид-во НФаУ, 2009. – 140 с. <http://dspace.ukrfa.kharkov.ua/bitstream/>

3. Педагогіка вищої школи : підручник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/18200205/pedagogika/zmist_struktura_komunikativnoyi_kulturi_pedagoga

4. Педагогіка : Нова педагогічна думка [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.stattionline.org.ua/pedagog/106/19958-komunikativnakultura-yak-osnova-profesijnoi-diyalnosti-pedagogichnix-pracivnikov.html>

5. Комунікативна культура педагога [Електронна бібліотека]. – Режим доступу : <http://bo0k.net/index.php?p=achapter&bid=14239&chapter=1>

6. Сутність педагогічного спілкування [Електронна бібліотека]. – Режим доступу : http://pidruchniki.com/11711113/pedagogika/sutnist_pedagogichnogo_spilkuvannya

Навчальне видання

Робоча програма навчальної дисципліни «Професійно-педагогічна комунікація»

Підписано до друку _____ Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. _____
Оперативна поліграфія. Зам. № ____ . Тираж _____ прим.

ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля».
49000, м. Дніпро, вул. Січеславська Набережна (Леніна), 18.

---

⁵ Е.Н.Ястребцева, Я.С.Быховский. Моя провинция - центр Вселенной. Развитие телекоммуникационной образовательной деятельности в регионах. - М., ЮНПРЕСС,1999. - 224с.

⁶ С.Д.Каракозов. Введение в компьютерные сети. Педагогические ресурсы компьютерных сетей - Барнаул, БГПУ, 1996. – 244с.

⁷ Образовательный сервер EDU@EMISSIA с электронным банком научно-педагогической, методической и нормативной информации. // <http://www.emissia.spb.su/help.htm>